

universiteit kan men wel pogen ieder te omvatten; zij heeft ook velerlei slag lieden nodig. Zij vraagt bij haar wezen aangepaste economisch-bedrijfsorganisatorische en bestuurlijke bekwaamheid. Zij vertrouwdde bij tijd en wijle aan generaals het presidium van de „Board” toe – het viel Eisenhower voor hij naar het Witte Huis ging ten deel, niettegenstaande het feit dat Paul Goodman hem als een zeldzaam „uncultivated” man bleef beschouwen. Zij doet verder goed om ook wegens maatschappelijke verdiensten eredoctoraten te verlenen. Maar de universiteit zij haar eigen beperktheid indachtig, zij houde zich bij haar leest. Dit moge ook sommige hoogleraren betrachten, die bij wijze van vrije tijdpassering adressen ondertekenen, waarin een hun prettig aandoende verontwaardiging over hun tot dusver onbekende zaken trilt.

Wat het onderwijs betreft zal aan de studenten nogal wat teleurstelling ten deel vallen. Het onderrichten, vooral het massaal onderrichten is niet ieders werk en als dan niet de moeite van duidelijke articulatie, enigermate aantrekkelijke voordracht, de keuze van didactische geschikte stof wordt genomen, volgt de verveling. Het met mondjesmaat doseren van taken, de verknijpte studiegang, heeft met het wetenschap leren beoefenen niet zoveel te maken. Er is de ellende van het tempo: „die Hast . . . wird ins Immatrikulationspapier geschrieben”, ten nadele van juist goed willende studenten. Een kernpunt is ook hoe in samenwerking met soms in getal uit te breiden stafleden enige persoonlijke bejegening kan geboden, op welke wijze zonder te veel oorspronkelijkheid dodende mechanisatie redelijke proeven van kennis worden gevraagd, hoe men genoeg water om te zwemmen, te weinig om te verdrinken biedt. Nader onderzoek verdient of men werkelijk een studiegeschikten van studieongeschikten uitziftend examen na een of anderhalf jaar kan samenstellen in verschillende studierichtingen. Anders moet er gekozen tussen een afkappen na 3 of 4 jaar of een opnieuw verantwoord verzwaren van bijzondere toelatingseisen bij de aanvang. Er zijn nog twee andere mogelijkheden: het scheppen van tegen de universiteit aanleunende aantrekkelijke opleidingen of het in het leven roepen van beknopte meer algemeen gerichte studies aan de universiteit zelf. Het treffen van een oplossing wordt bemoeilijkt, doordat de toekomst zich slecht raden laat. Het is niet onwaarschijnlijk – zonder dat er zekerheid bestaat – dat afkeer om zich langer aan onderwijs te binden velen in de toekomst op 18- of 19jarige leeftijd de universiteit zal doen mijden. Hier plaatst zich dan weer tegenover de inschrijving op gevorderde leeftijd in verband met wetenschappelijke bijscholing, herscholing of omscholing, dan wel omdat een tweede kans wordt benut.

Bij het onderzoek is twijfelachtig of men de gelegenheid daartoe bij de tegen-